

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt fredag den 25. oktober 2024

Sag 41/2024

Anklagemyndigheden

mod

T1

(advokat Dan Stampe-Terkildsen, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Københavns Byret den 13. marts 2024 og af Østre Landsret den 27. marts 2024.

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Michael Rekling, Kristian Korfits Nielsen og Ole Hasselgaard.

Påstande

Kærende, T1, har nedlagt påstand om, at der nedlægges navneforbud i forhold til ham, og at navneforbuddet skal gælde, indtil ankesagen er afgjort af landsretten. Subsidiært er der nedlagt påstand om, at landsrettens kendelse af 27. marts 2024 ophæves, og at sagen hjemvises til fornyet behandling ved landsretten.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om, at landsrettens kendelse af 27. marts 2024 ophæves, for så vidt angår T1, og at sagen hjemvises til fornyet behandling i landsretten. Subsidiært er der påstået stadfæstelse.

Sagsfremstilling

Ved Københavns Byrets dom af 13. marts 2024 blev T1 idømt fængsel i 2 år og 6 måneder for i forening med fire medgerningsmænd at have begået bedrageri af særligt grov beskaffenhed efter straffelovens § 279, jf. § 286, stk. 2, over for [et antal] gældsramte personer (investorer), der blev formået til at optage lån og oprette kassekredit under urigtig foregivende af, at de

optagne lån blev brugt til investeringer, og at der derved kunne opnås skattemæssige fradrag for renteudgifterne til lånene.

T1 blev endvidere i forening med de fire medgerningsmænd fundet skyldig i medvirken til skattesvig af særligt grov beskaffenhed efter straffelovens § 289, jf. skattekontrollovens § 82, stk. 1 (dagældende § 13, stk. 1), jf. straffelovens § 23, ved at have afgivet urigtige og vildledende oplysninger til SKAT om renteudgifter til lån, der reelt ikke var blevet ydet.

I medfør af straffelovens § 50, stk. 2, blev T1 endvidere idømt en tillægsbøde på 1.856.000 kr. Han blev tillige frakendt retten til at udøve eller deltage i erhvervsmæssig virksomhed som pengeudlåner eller formidler af lån samt retten til at udøve eller deltage i erhvervsmæssig virksomhed som udbyder eller formidler af investeringsprojekter indtil videre, jf. straffelovens § 79, stk. 2, 1. pkt., jf. stk. 1. Han blev derudover frakendt retten til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed her eller i udlandet uden at hæfte personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser indtil videre, jf. straffelovens § 79, stk. 2, 2. pkt., jf. stk. 1.

Københavns Byret havde ved kendelse af 6. januar 2023 nedlagt navneforbud for bl.a. T1 under sagen. Kendelsen var – efter denne blev kæret af TV2 – stadfæstet af Østre Landsret ved kendelse af 10. marts 2023.

Byrettens dom blev ved domsafsigelsen den 13. marts 2024 anket til landsretten til frifindelse, subsidiært formildelse. Forsvarerne for fire af de fem tiltalte anmodede i den forbindelse om, at navneforbuddet i medfør af retsplejelovens § 31, stk. 1, nr. 2, blev udstrakt til også at gælde under anken, jf. retsplejelovens § 31, stk. 4.

Ved kendelse af 13. marts 2024 afviste Københavns Byret i medfør af retsplejelovens § 31, stk. 1, nr. 2, forsvarernes anmodning. Følgende er bl.a. anført i kendelsen:

”T2, T3, T4 og T1 er dømt for groft bedrageri over for [et antal] gældsramte personer.
...

T1 har efter det oplyste fortsat samarbejdet med to investorer fra sagen, der fortsat indbetaler månedlige beløb til T1/X ApS og har gjort det siden 2019. En af disse kunder, ..., har forklaret, at hun fortsat indbetaler 6.000 kr. om måneden til X ApS, som T1 er involveret i. Investorernes indbetalinger i nærværende sag stoppede i november 2018.

Efter en samlet afvejning finder retten, at hensynet til det offentliges interesse i at kunne få oplyst de pågældendes identitet på nuværende tidspunkt må veje tungere end hensynet til de domfældte.

Forsvarerens anmodning om at udstrække navneforbuddet til at gælde under anken tages derfor ikke til følge.”

Det fremgår af byrettens retsbog af 13. marts 2024, at afgørelsen om ikke at udstrække navneforbuddet til at gælde under anken blev kæret til landsretten af forsvarerne for fire af de fem tiltalte, herunder af advokat Dan Stampe-Terkildsen på vegne af T1. Det fremgår endvidere, at der ville blive indgivet kæreskrifter og kæresvarskrift fra TV2.

Sagen blev af Københavns Byret fremsendt til landsretten ved brev af 14. marts 2024. Det fremgår af fremsendelsesbrevet, at byrettens kendelse var påkæret af forsvarerne for fire af de tiltalte, herunder af advokat Dan Stampe-Terkildsen.

Ved kendelse af 27. marts 2024 stadfæstede Østre Landsret byrettens kendelse. Det fremgår af landsrettens retsbog, at der blev fremlagt udskrift af retsbogen fra Københavns Byret med bilag, kæreskrift af 14. marts 2024 fra advokat Phillip Quedens, kæreskrift af 20. marts fra advokat Jaqueline Mwenesani, kæresvarskrift af 19. marts 2024 fra TV2 samt kæreskrift af 22. marts 2024 fra advokat Casper Andreasen, og at der i forbindelse med kæren af forsvarerne blev nedlagt påstand om, at byrettens kendelse skulle ophæves, og at navneforbuddet skulle opretholdes frem til endelig dom i landsretten. Det fremgår endvidere af retsbogen, at T1 ikke havde udtalt sig i anledning af kæremålet.

Af landsrettens kendelse fremgår bl.a. følgende:

”Ved afgørelsen om navneforbud skal retten tage hensyn til lovovertrædelsens grovhed og samfundsmæssige betydning. Det taler endvidere imod nedlæggelse af navneforbud, at den tiltalte har indtaget en stilling, som i forhold til offentligheden er særligt betroet, jf. retsplejelovens § 31, stk. 3.

...

De gældende regler om adgangen til at nedlægge navneforbud er affattet ved lov nr. 362 af 2. juni 1999 om styrkelse af samarbejdet mellem retterne og pressen. Det følger af forarbejderne til bestemmelsen, jf. herved lovforslag nr. 78. af 5. november 1998, at en afgørelse om navneforbud skal træffes efter en konkret vurdering af hensynet til den tiltalte eller andre over for hensynet til offentligheden under straffesagen. Ved denne afvejning skal der udover de ovennævnte hensyn lægges vægt på, om en person gennem

forudgående omtale i medierne har været kædet sammen med en strafbar handling og sagens efterforskningsmæssige stadium.

De fire tiltalte er ved byretten dømt for i fællesskab og efter fælles forståelse at have udført groft bedrageri overfor [et antal] gældsramte personer og grov skattesvig. Dommen er anket med påstand om frifindelse.

...

T1 har givet detaljeret interview om sagen til TV2 Han har endvidere ifølge byrettens kendelse modtaget indbetalinger fra to investorer i sagen frem til sagens hovedforhandling i december 2023.

...

Efter en samlet afvejning finder landsretten, at hensynet til den offentlige interesse i en dækkende omtale af sagen, herunder af de tiltaltes identitet, efter at der er afsagt dom i byretten, vejer tungere end hensynet til de tiltalte.

Landsretten stadfæster derfor byrettens kendelse om ophævelse af navneforbuddet for de tiltalte T4, T2, T3 og T1.”

Procesbevillingsnævnet meddelte den 21. juni 2024 T1 tilladelse til at kære Østre Landsrets kendelse af 27. marts 2024 til Højesteret.

Anbringender

T1 har til støtte for sin principale påstand anført navnlig, at Østre Landsret ved kendelsen af 10. marts 2023 endeligt har afgjort det forhold, at betingelserne for at nedlægge navneforbud på tidspunktet for behandlingen af sagen i byretten var opfyldt. På den baggrund kunne Østre Landsret ikke i sin kendelse af 27. marts 2024 lade indgå som et led i begrundelsen, at han forud for tidspunktet for nedlæggelsen af navneforbuddet i byretssagen havde givet interview til TV2.

Det er uden betydning, at der i den periode, hvor der ikke var nedlagt navneforbud, og inden Højesteret traf afgørelse om opsættende virkning, er sket offentlig omtale i en artikel om sagen, hvor han er nævnt med navn, jf. herved TFK 2010.451/1.

Såfremt navneforbuddet ikke udstrækkes til at gælde under anken til landsretten, vil den skadelige virkning af en omtale af ham reelt ikke være til at reparere, uanset en eventuelt senere frifindende dom. Det samme vil gøre sig gældende, såfremt de medsigtede, kunderne og samarbejdspartnere vil få en omtale i medierne, som uagtet vil få den betydning, at han vil blive

identificeret. På baggrund af ...'s artikler kan dommen og forløbet nemt opspores. Derfor kan de enkelte ikke adskilles i sagen, hvorfor navneforbuddet skal være vidtrækkende.

Højesteret har ikke haft lejlighed til at tage stilling til dette principielle spørgsmål. U 2023.4830 Ø og U 2024.1795 V adskiller sig klart fra nærværende sag, idet kriteriet i disse sager har været, at de forhold, som tiltalte var blevet domfældt for i byretten, var af en særlig grovhed.

Offentlighed vedrørende hans navn er ikke af betydning i forhold til de meget få allerede eksisterende investorer, som i øvrigt ikke føler sig bedragede. Der er således ikke tale om, at han har udbudt investeringsprojekter til nye investorer, hvor spørgsmålet om offentlighedens interesse kunne være af betydning.

I vurderingen af spørgsmålet om navneforbud under en ankesag, bør det også tages i betragtning, at skadevirkningen henset til de meget lange berammelsestider er særligt omfattende.

Til støtte for den subsidiære påstand er anført navnlig, at landsretten har begået en rettergangsfejl, da der blev afsagt kendelse, uden at han havde haft lejlighed til inden for kærefristen at fremkomme med bemærkninger til sagen. Dette uanset at han havde tilkendegivet et ønske herom. Han foretrækker imidlertid en realitetsafgørelse om navneforbuddet primært baseret på det principielle synspunkt, at der som udgangspunkt også bør nedlægges navneforbud i en ankesag, når der har været nedlagt navneforbud i 1. instans.

Anklagemyndigheden har til støtte for sin principale påstand anført navnlig, at retsplejeloven ikke indeholder en bestemt frist for at komme med bemærkninger i anledning af et kæremål, og at et sådant krav heller ikke kan udledes af Højesterets praksis. Det er således kun i tilfælde, hvor der er en særlig anledning til at sikre muligheden for at udøve kontradiktion, at et sådant krav kan siges at foreligge.

En sådan særlig anledning forelå imidlertid, idet T1 i forbindelse med kæren til landsretten udtrykkeligt tilkendegav, at han ønskede at fremsætte bemærkninger. Der henvises til U 2004.769/1H og U 2021.49H.

Landsretten var opmærksom på, at der ikke var indgivet bemærkninger på vegne af T1, og landsretten afsagde på trods heraf inden udløbet af kærefristen den 27. marts 2024, jf. retsplejelovens § 969, stk. 1, kendelse om ophævelse af navneforbud med den følge, at T1 ikke fik lejlighed til at udtale sig om kæremålet, jf. retsplejelovens § 971, stk. 2.

Til støtte for den subsidiære påstand er anført navnlig, at det følger af forarbejderne til retsplejelovens § 31, at domstolene i hver sag må veje den enkeltes interesse i at få nedlagt et navneforbud op mod den offentlige interesse i at kunne få oplyst den pågældendes identitet. Ved vurderingen kan der bl.a. lægges vægt på, om den pågældende person gennem forudgående omtale i medierne har været kædet sammen med en strafbar handling, og om den pågældende selv har stået frem i et eller flere massemedier. Endvidere følger det af forarbejderne bl.a., at offentligheden ofte har en rimelig interesse i at få at vide, hvem der er tiltalt i sager, der ud fra en samfundsmæssig vurdering er særligt betydningsfulde, f.eks. skattesager, ligesom det også kan have betydning, på hvilket stadium straffesagen befinder sig.

I den foreliggende sag har landsretten ved ophævelse af navneforbuddet fremhævet bl.a., at der ved afgørelsen om navneforbud skal tages hensyn til lovovertrædelsens grovhed og samfundsmæssige betydning.

Der er tale om en sag om groft bedrageri over for [et antal] gældsramte personer og groft skattesvig, og hensynet til den offentlige interesse i en dækkende omtale af sagen, herunder af de tiltaltes identitet, efter der er afsagt dom i byretten, må veje tungere end hensynet til de tiltalte.

T1 har givet et detaljeret interview om sagen til TV2, og hans navn har derfor allerede været sat i forbindelse med straffesagen. Det forhold, at T1 efter det oplyste har modtaget indbetalinger fra to investorer helt frem til hovedforhandlingen i byretten, understøtter et behov for, at eventuelle fremtidige investorer kan få kendskab til straffesagen gennem en dækkende omtale af sagen, herunder T1s rolle heri.

Højesterets begrundelse og resultat

Københavns Byret afsagde den 13. marts 2024 kendelse om, at et navneforbud for T1 ikke kunne udstrækkes til at gælde under anken af byrettens dom af samme dato. Ved denne dom blev T1 idømt 2 år og 6 måneders fængsel for i forening med fire medtiltalte gerningsmænd at

have begået bedrageri af særligt grov beskaffenhed og medvirket til skattesvig af særligt grov beskaffenhed. Han blev endvidere idømt en tillægsbøde på 1.856.000 kr., ligesom der skete rettighedsfrakendelse.

Det fremgår af Københavns Byrets retsbog af 13. marts 2024, at afgørelsen om ikke at udstrække navneforbuddet til at gælde under anken blev kæret til landsretten af forsvarerne for fire af de fem tiltalte i straffesagen, herunder af advokat Dan Stampe-Terkildsen på vegne af T1. Det fremgår endvidere af retsbogen, at der ville blive indgivet kæreskrifter og kæresvarskrift fra TV2.

Sagen blev af Københavns Byret fremsendt til landsretten den 14. marts 2024. Det fremgår af fremsendelsesbrevet, at byrettens kendelse var påkæret af forsvarerne for fire af de tiltalte, herunder af advokat Dan Stampe-Terkildsen.

Østre Landsret stadfæstede den 27. marts 2024 byrettens kendelse om ikke at udstrække navneforbuddet for T1 til at gælde under anken. Af landsrettens retsbog fremgår, at T1 ikke havde udtalt sig i anledning af kæren. Der er ikke oplysninger om, at T1 forud for landsrettens afgørelse havde frafaldet at komme med bemærkninger til sagen, eller om, at landsretten havde fastsat en frist for T1 til at afgive indlæg. På denne baggrund lægger Højesteret til grund, at advokat Dan Stampe-Terkildsen ikke som ønsket har haft lejlighed til at udtale sig på vegne af T1 inden landsrettens behandling af kæren, jf. retsplejelovens § 971, stk. 2.

Efter karakteren af denne fejl ophæver Højesteret landsrettens kendelse for så vidt angår T1, og hjemviser kæresagen til fornyet behandling i landsretten.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse ophæves for så vidt angår T1, og kæresagen hjemvises til fornyet behandling i landsretten.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret.